

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ES 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Közegek, papok, gazdasági egyleti tagok és közéleti előjárók egész évre 8 K, tanítók, közéleti és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefonszám 15.

Egy példány 10 fillér.

Telefonszám 15.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

B E T E G H P Á L

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhird. szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olosó árszabás szerint. Nyilt-tér so a 1 K. A nyilt-tér és hirdetések díja előre fizetendő.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A haza érdeke.

Irtá: Nagy Emil orsz. képviselő.

Küzdünk a létért, napjaink munkában telnek el. Alig van arra időnk, hogy néha-néha fel-emeljük szemünket a minden-ség magasabb szférája felé s kibontakozva a napi küzdelem bajaiból, lelkünket a fajszeretet magasabb eszményében meg-fürösszük. Nemcsak egyesekre áll ez, hanem egész nemze-tekre is.

Nemzetünk jövője a függet-lenség gondolatával úgy össze-nőtt, hogy azt anélkül, ami lel-künk el sem tudja képzelni, mint ahogy az élő fát nem tud-juk elképzelni a benne keringő életnedv nélkül. Haszontalan, hiu törekvés azt hinni, hogy ennek a nagy eszmének a mel-lőzésével Magyarországon va-laha a jövőben alkotmányos politikát lehet üzni. Nem alkotmányos politikára pedig csak lelkiismeretlen, botor stréber vállalkozhatik. Ennek a két irányu kétségtelen igazságnak a megállapítása mellett tisztába kell jönnünk azonban azzal is, hogy az ország függetlenségé-nek kivívása tulajdonképen nem lehet parlamenti program, ha-nem ez a nemzeti erőmérkőzés egyetemes kérdése.

A parlamenti program, amely-nek a megvalósulása a többség kialakulásával magától értető-dik. Ha egy ellenzéki pártnak adó-, birtokpolitikai-, törvény-kezési-, szociális s egyéb kérdé-sekben programja van, s többségre jut, önként értendő, hogy programját meg is tudja valósítani. A függetlenségi párt-nak az volt a hiányossága sok évtizedeken át, hogy ilyen meg-valósítható programja ha volt is papiroson, de a parlamenti élet küzdő porondján és a vá-lasztókkal való szellemi érint-kezés mezején alig érvényesült. Mindent domináló s ugyszólván minden más eszmei irányt ki-záró érvénnyel uralkodott az önálló magyar hadsereg s a gazdasági függetlenség, valamint a personál unió ideáljának a hirdetése.

Ezt én egy kerek gyakorlati program szempontjából hiá-nyosságnak mondom, de azért értem, hogy ennek így kellett lennie. Mert sok évtizeden át olyan párt uralkodott az or-szágból és az országon, ame-lyik a nemzeti függetlenség eme

nagy alapvető tételeit egyene-sen és kategorikusan nem akarta, hanem azt a képtelen elméletet vallotta a magáénak, hogy ez az ország csak gazda-sági függésben lehet boldog és megelégedett s ezen szerencsét-len elmélet támogatására a hi-hetetlenül hatalmas kortes-appa-ratus és a millió és millió fo-rintok ereje vitetett harcba. Na-gyon természetes és magától ér-tető dolog volt tehát, hogy ennek a szerencsétlen káros irányzatnak a megtörésére va-lami finom különböztető poli-tikai szisztémával nem lehetett harcba menni, hanem a le-mondás nyugalmat hirdető mér-gével szemben csak a nemzeti függetlenség nagy kérdéseinek mennél erősebb kiszinezése ve-zethetett célhoz, amivel kap-csolatban meg kell állapítani azt a történeti igazságot, hogy a függetlenségi pártot ebben a küzdelemben a legteljesebb ön-zetlenség vezette, mert igazán nem óhajtott a kormány-hatal-mat, sőt ennek átvételére nem is gondoltak.

Mégis egyszerre csak várat-lanul leomlott a régi pálvány s a függetlenségi párt akarata el-lenére többségre jutott s a győ-zelem örömmámorában azt hitte a legtöbb ember, hogy most már a program megvalósulá-sának mi sem állhatja útját. A helyzet logikájának eme utó-pisztikus félreismerése lön az-után annak a kedvetlenségnek a csirája, ami a közvélemény szé-les rétegeiben minden kétséget kizárólag észlelhető, amennyi-ben a legtöbbben nem vették észre, hogy tulajdonképen a mit a függetlenségi párt évtizedeken át hirdetett, az nem egy ura-lomra törekvő pártnak parla-menti programja volt, hanem az nem volt más, mint a ha-zafias igyekezet, a melylyel a függetlenségi párt a nemzeti függetlenség ideálját a szabad-elvű sirások ellen meg akarta menteni.

Ilyen párt jutván a többségre, első dolog lett volna az ország összes tisztességes elemeit a nemzeti függetlenség ideáljának megnyerni s azután meg kellett volna alkotni azt a gyakorlati munkaprogramot, amelyet a többség, szakítva a régi tanok-kal, a függetlenség ideálja felé indulva, valóságban megalkotni akar. Mert egy többségnek már természetesen nem szabad a program hirdetésével beérni,

hanem valamit tenni is kell, mert hisz a nemzet nem áb-rándozni, hanem haladni akar. Ezen idő alatt az összes hon-fiak lelkében nagy átalakulás ment volna végig. Ahogy a kö-zösség mindenek fölé helyezett bálványja megbukott a parla-mentben, épúgy ezen gyakor-lati munkaprogram alapján kifejlő kormányzás alatt, meg-halt volna még azok lelkeiben is, akik azelőtt a szabadelvű-párthoz tartoztak s a független-ségi ideált ekként általános nemzeti öntudatos közkinccsé téve, lehetlenné tettük volna, hogy valaha más alapon alkot-mányos munkára valaki vállal-kozhassék, mint a függetlenség felé való törekvés alapján.

E mellett őszintén meg kel-lett volna mondani a választóknak, hogy a mit hirdettünk, az tulajdonképen nemzetünk szabadságának a kivívása, egy ellenérdekű, nagy országfojtó hatalommal szemben s nem egyéb, mint a fegyverekkel vi-vott szabadságharcnak gazda-sági és erkölcsi eszközökkel való folytatása. Ne higgye azt talán senki, hogy ezek a nagy nemzeti aspirációk már önma-gukban véve azért elérhetők, mert ezen ideáloknak a lemondással szemben hirdetői többségre jutottak. Meg kellett volna magyarázni, hogy ezen függet-lenségi ideálok hirdetése alap-ján való többségre jutás leg-jobb esetben is csak építési engedélyt jelent, de nem jelent még kész épületet, hanem ezt még azután kell megépíteni nem párttörekvésen, hanem nem-zeti közmunka alapján rettene-tes kitartással. Szóval meg kel-lett volna magyarázni, hogy a függetlenségi párt legjobb eset-ben is csak az építési engedély megadását harcolhatta ki, de a függetlenségi ház megépítéséhez már jöjjön segíteni mindenki, aki magyar s ne restelkedjék amiatt, hogy előbb más néze-ten volt.

De az eszmék ilyen tisztulása helyett közbejött a szerencsét-len átmeneti állapot, amely csak növelte az eszmezavart, de amellett átmeneti jellegénél fogva a polgárok lelkében sem tudta elvetni annak a meggyö-ződésnek a magvát, hogy eb-ben az országban többé más, mint függetlenségi politika nem nyerhet többséget.

Azért nincs más hátra, mint megszüntetni az átmeneti álla-

potot vállalt kötelezettségünk megoldásával, természetesen ad-dig is mindent elkövetve, hogy a függetlenség nagy célja felé néhány nagy lépéssel előre men-jen. Azután minél hamarabb ki kell menni a választók elé; tel-jes őszinteséget vivén hozzájuk. Ez nagy dolog s ebben a harc-ban össze kell tartani minden jó magyarnak. *Meg kell csinálni a nagy negyvennyolcas pártot, jöjjön be oda minden jó magyar.* De ez a párt azután legyen azzal tisztában, hogy a gyakorlati munka talaján a függetlenségi eszme nem jelszó többé, amelyet vagy hirde-tek, vagy nem csinálók meg, hanem széles szemhatáru kül-és belpolitikai munkaprogram-mal menjünk neki a gyakorlati haladás mezején annak az ut-nak, amelynek végén a maga tisztaságában emelkedik a mi szentséges nagy eszménk: a függetlenség! . . .

POLITIKA.

A vezér aggodalmai.

Kossuth Ferenc függetlenségi és 48-as pártvezér a mai politikai hely-zetről husvéti cikket irt, amelyben ezeket mondja:

Nem ünnepi hangulatban írok. Az ország sorsa természetellenes s mint ilyen, veszélyes.

A koalícióban, melyet a nemzeti küzdelem létrehozott, most már a széthuzó erők érvényesítették hatá-sukat. A sajtó hónapok óta kormány-válságot hirdet. Széles körökben el-terjedt lapok kárörömmel ujongnak azon, hogy a nemzet vezéreiből álló kormány valószínűleg le fog mon-dani.

Ez a kormány, az utolsó szava-zásnál is, nagy többség felett ren-delkezett! s a korona bizalmát is bírja. Nem állt tehát elő az a helyzet, amely parlamenti szokás szerint kor-mányválságot idéz elő.

A kormány mégis valószínűleg lemond, bár összességében a nemzet nagy többségét képviseli most is.

Azonban a koalizált pártok utjai szét fognak válni, mert a magyar nemzet természetes állapota nem az összetartás, hanem a széthuzás.

Én aggodva látom, hogy a koali-ciónak legfontosabb feladata megol-datlan maradt. Meggyőződése-m szerint az új választási törvényt kellett volna megalkotni, mielőtt az ütköző-pontok előtérbe nyomultak.

E meggyőződésemet nem most vallo, hanem sok hónappal ezelőtt hirdettem. Félek, hogy nagyon is igazam volt.

Egyénileg nehéz szívvel, de azért vállaltam miniszteri tárcát, hogy ez a kormány oldja meg azt a nagy kérdést, amelytől a nemzet egész jövője függ.

Ime, a leghazafiasabb szándék sem érvényesülhetett. Ugy látszik, sokat kell még a nemzetnek szenvednie,

mielőtt okul saját kárán és nem lesz többé kitéve a legnehezebb időkben a széthúzás ősmagyar kísértésének. Egyelőre ma még egyetértenek a pártok, de azzal a szándékkal, hogy már holnap megszűnjenek egyetérteni.

Ma a kartelbank az összes koalíció programja. A kartelbank az önálló banknak csak egy alakja, mely az adott helyzetben a legalkalmasabb volna. Tény az tehát, hogy az önálló bank egyik alakjában egyetértünk, más alakjában pedig nem; s a bank alakja elég ok arra, hogy váltságra sodortassék az ország, ha a kartelbank nem valósítható meg.

A folyamatban levő tárgyalások sikeréhez kevés a reményem, mert az osztrák felfogás szerint mind az, ami Magyarországnak jó, Ausztriának már csak azért is rossz. Náluk azonban minden magyar nemzeti ügy előtérbe hozatala összekovácsolja a surlódó pártokat; míg ellenben nálunk elég az, hogy egy nemzeti ügy a szőnyegen legyen, hogy mindjárt összevesszenek a pártok rajta.

Ha az önálló bank minden formájára nézve meglenne az egyetértés, a korona tisztában látná azt, hogy mi a nemzet akarata; s akkor tekintve a király alkotmányos érzékét, sokkal valószínűbb lenne a nemzeti álláspont sikere. De ha mégis elmaradna ez a siker, a nemzet tisztában látná a valódi helyzetet és ennek valódi s nem feltevéseken alapuló tudatával határozhatna további magatartása fölött.

Nem hiába szólítottam fel tehát nem egyszer a pártokat az egyesülésre; de szavam a pusztában kiáltó szó volt.

Városi takarékpénztár Székely-udvarhely.

Budapest követi Bécs, Prága, Berlin, Dreza világvárosok és Nagykőrös példáját

Nekünk sem szégyen Budapestet követni

(Saj. tud.) Nagy örömeinkre szolgál, hogy a „Székely-Udvarhely“ részéről oly kitartó lelkesedéssel felkarolt eszme, a városi takarékpénztár létesítése, Budapest székesfővárosban is éppen most van napirenden. A főváros ugyanis két évvel ezelőtt elhatározta, hogy községi takarékpénztárt alapít. A pénzügyi osztály hosszas és beható előtanulmányok után, most készült el az alapszabályokkal, amely Bódy Tivadár dr tanácsos és Márkus Jenő dr tanácsjegyző alapos munkája. Az előterjesztés ismerteti a bécsi, prágai, berlini, drezdai és nagykőrösi községi takarékpénztárak szervezetét is.

A takarékpénztár minden kötelezettségéért szavatol a főváros. Alapítókéje a takarékpénztárnak nincsen s a berendezésre és az üzem megkezdésére a főváros ad előleget. Az évi jövedelemből két százalékot félretesznek tartalékalapba, hogy az esetleges rossz év deficitjét fedezhessék. Ha marad még jövedelem, a fővárosnak térítik vissza az előleget és ha a gyűjtött tartalékalap nagyobb, mint a betétállomány öt százaléka, a nyereség felét olyan közhasznú és jótékony községi célra fordítják, amely a jövedelmét és törekvő kisiparosoknak és munkásoknak, általában a kereső népességnek a boldogulását elősegítheti s az elszegényedéstől megóvhatja. Ha a tartalékalap eléri a betétállomány tíz százalékát, az üzleti nyereségnek hetvenöt százalékát fordítják jótékony célra. A községi takarékpénztár foglalkozik betétüzlettel, értékpapírok vételével és eladásával, lombard-üzlettel, letétek őrzésével, hitelt ad az iparosoknak városi munkájukra és leszámítja a kereseti kimutatásokat,

hitelt ad Budapestben lakó kisiparosoknak, kiskereskedőknek, vásárcsarnoki helybélőnek, jelzálogkölcsönt ad, leszámított kisorsolt értékpapírokat, bankutalványt, közraktári jegyet és váltót. Ellátja kulturális és emberbaráti intézmények pénzügyeit, kezeli a városi közhasznú üzemeket, ingatlanokat, vesz és elad, parcelláz, épít, közreműködik a főváros hitelműveleteinek a lebonyolításában és vidéki törvényhatóságoknak kölcsönt ad. A takarékpénztár nem foglalkozik vállalatok alapításával, saját számlájára tőzsdei üzletekkel, nem ad kölcsönt ingóságokra és nem kereskedik részletív- és igérvényüzlettel. A takarékpénztár közgyűlése a törvényhatósági közgyűlés. Alakítanak választmányt, a melybe a tanács küld tíz tagot és a közgyűlés tíz bizottsági tagot. Elnöke a polgármester. A választmány saját tagjai sorából alakítja a hattagu igazgatóságot, a felügyelő-bizottságba a tanács küld három tagot és a közgyűlés három. A választmánynak és felügyelő-bizottságnak tagja nem lehet az a bizottsági tag, a ki betéti üzlettel foglalkozó, vagy a fővárossal szerződésben lévő cégnek vagy intézetnek a tagja. Az inkompatibilitást a tanács kiküldöttével szemben nem állapítja meg a szabályzat, pedig arra még nagyobb szükség van.

Társadalmi köreink sok mindenben utánozzák a fővárost. Hisszük, hogy ebben a messzekiható közgazdasági tevékenységben még inkább okvetlenül követni fogjuk Budapestet. Ez csak becsületünkre és főképp városunk anyagi előnyeinek előmozdítására válik. Ebben a reményben folytatjuk a már korábban megkezdett minta-alapszabály közlését:

XV. Általános üzleti rendszabály. 47. §. A pénztár a mindenkori községi pénztárnok által a községi bíróság helyettesének ellenzárja és közvetlen ellenőrzése mellett kezeltetik. A pénztárnok a bevételek és kiadásokról pénztári könyvet, a beérkezett és kiadott okiratokról pedig okiratjegyzéket vezetni köteles. Pénztárnok nem léteben, vagy akadályoztatása esetén az összigazgatóság a pénztári teendőket ellátásával ideiglenesen az igazgatóság valamelyik tagját bízhatja meg. A tűz- és betörésmentes pénzszekrény tartalékkulcsai a megyei házipénztárban őrzendők.

48. §. A takarékpénztár mindenkori könyvivője a községi jegyző avagy törvényszerű helyettese. A jegyző vagy helyettese a kettős könyvvezetés szabályai szerint a takarékpénztár üzleti könyveit, egy a szükséges levelezést is vezetni köteles. Az üzleti könyvek számát és minőségét a felmerülő szükséghez képest az igazgatóság határozza meg.

49. §. A könyvivői teendők szaporodása esetére a képviselőtestületnek jogában áll a törvényhatóság jóváhagyása mellett rendes évi fizetéssel egybekötött könyvivői állást rendszeresíteni. Az ekként alkalmazandó könyvivő a községi jegyző vezetése és közvetlen felügyelete alatt, de a községi előjárókra a törvény által szabott felelősség mellett teljesíti tisztét és a képviselőtestület által alkalmaztatik s három havi felmondás mellett felelősség kizárásával bármikor el is bocsáttathatik.

50. §. Ugy a pénztárnok, mint a könyvivő helyettesítésének tényleges megkezdéséről, mint annak megszűntéről jegyzőkönyv veendő fel, mely az igazgatóság két tagja által — kik a pénztár, illetve könyvek átadását igazolják — hitelesítendő.

51. §. A hitelügyek kielégítése körül Bégaszentgyörgy község lakosai mások felett elsőbbséggel bírnak, mi végből, valamint a hitelért való jelentkezés sorrendjének megállapítása végett külön jelentkezési füljegyzés is vezetendő, melyet az igazgatóság szem előtt tartani köteles.

52. §. A takarékpénztár üzletelisége a község házában rendezendő be. Az üzleti napokat az igazgatóság a felmerülő szükséghez képest állapítja meg.

53. §. A kölcsönök utáni kamatok az adósok által mindig előre fizetendőek.

54. §. A jelen fejezetben meghatározott általános üzleti rendszabály a felmerülő szükséghez képest az összigazgatóság által egyéb a törvénnyel és jelen szabályrendelettel nem ellenkező intézkedésekkel kibővíthető.

Közigazgatási bizottsági ülés.

A vármegye közigazgatási bizottsága április 14-én, tegnap Ugron Ákos főispán elnökle mellett ülést tartott; a jegyzőkönyvet Szabó Gábor tb. főjegyző vezette. Az alispán és árvaszéki elnöki jelentések semmi kiemelkedő mozzanatról számot nem adtak, az ügymenet rendes mederben folyt. A tiszti főorvosi jelentés szerint a múlt hó közegészsége kedvezőnek mondható, hevenyfertőző betegség kevés fordult elő. Említésre méltó számmal vörheny és hasi hagymáz uralkodott. A közutak állapota kielégítő volt, ami tekintettel arra, hogy a jégolvadás ideje éppen március hónap, örvedetes jelenség. A zajlás cserdesen folyt le, jelentékenyebb kárt egyedül a héjjasfalvi hid szenvedett. A zsákok—szentdemeteri törvényhatósági közut építése rövid idő alatt befejeződik. Ugyancsak az államépítészeti hivatal jelentése kapcsán szóba került a Varga-patak hidjának a kiszélesítése, a mely megint halasztást szenvedett. Mezei Ödön biz. tag tette szóvá; kérdésére felvilágosításképpen az alispán azt adta elő, hogy az ügy dűlőre vitele idáig azért késett, mivel a városnak erre vonatkozó határozata sem volt elég világosan jegyzőkönyvbe véve, de főképpen az érdekeltek vonatkozása gátolta, hogy a kiszélesítéshez szükséges területrészt megszerezhető legyen. Az ügy — az így beállott kényszerűség folytán — rendes kisajátítási uton fog megoldatni.

A pénzügyigazgató jelentése szerint az adók jelentékeny mennyiségben folytak be. Befolyt egyenes adóban 25590 K 50 f (a múlt év hasonló havában 25399 K 93 f a mi 190 K 57 f emelkedést jelent.) Illetékben befolyt 14905 K 10 f (a múlt évi eredményhez képest 2805 K 81 f többlet), fogyasztási és italadóban 57829 K 39 f (a múlt év március havában 51366 K 76 f), dohányjövédék címén 41584 K 82 f, hadmentességi díjban 1030 K 10 f, valamennyi emelkedő viszonyban a múlt évi bevételekkel. Ideiglenes házaadó-mentesség két esetben engedélyeztetett.

Állategészségi viszonyaink kedvezők voltak. Az őszi vetések jól teltek, kedvező időjárás esetén jó közepes termés remélhető. Egyedül a takarmányszükség éreztette hatását érzékenyen.

A központi előadói javaslatok során a közigazgatási bizottság elfogadta Ujszékely és Homoródszentlászló község legelőrendtartását, Szabó Gábor tb. főjegyző előadása alapján. Nagyobb érdeklődést keltett László György nagygalambfalvi körjegyző ügye, melyet Keith Ferenc tb. főjegyző

ismertetett. A körjegyző ellen ugyanis, aki korábban államvasuti pénztáros volt, régebbi állásában elkövetett büntetendő cselekmény címén vizsgálat van elrendelve. Az előadó szerint a körjegyzőnek az állásától való felfüggesztése most még nem látszik szükségesnek. Vád alá helyezve nincs, a vizsgálat is régebbi állásából kifolyólag rendeltetett el. Többek hozzászólása után a főispán — tekintettel a kérdés fontosságára — dr Valentsik Ferenc tiszti főügyészt véleményadásra hívta fel, aki az előadó javaslatához szintén hozzájárult, annál is inkább, mivel a szolgálat érdeke is ellenkeznék a felfüggesztéssel. A vádhatározat ugyanis hamar meg fog hozatni, s akkor az alispán a felfüggesztést el fogja rendelni. Addig is az illető törvényszék, továbbá a közigazgatási bíróság is — ahol a körjegyző megsemmisített választási ügye régóta fekszik — felkérendő lenne az ügy sürgős eldöntése végett. A bizottság ehhez hozzájárult.

Ezek után Szabó Endre és Tompa László előadói javaslatai változatlanul elfogadtattak. Egyszersmint a tanfelügyelői és az államépítészeti hivatal főnökeinek javaslatai is, melyekben több községi és személyi ügyről volt szó. Ezután az ülés d. e. 11 órakor véget ért.

HIREK.

TANITOTTAM...

Tanítottam szegényt,
Árvát, grófot, bárót,
A mint a végzetem
Imitt, amott rám rött.

Láttam nagy küzdelmet,
A hol nem volt erő,
Láttam a kényelmet,
Mint mágnás-nevelő.

Láttam a szorgalmot
A tudás, hogy épül,
Láttam tehetséget
A szorgalom nélkül.

Egyet megszerettem
Nagyon, mint tanító,
Egy cigány fiu volt
A kis Bún Janikó.

A hazáról szóltam,
S kérdém óra végén:
— Ki mit áldoz ha kell,
Tudni szeretném én?

Igy felelt, a mikor
A kérdés hozzá ért:
— Én az életemet
Adnám a hazáért!

Kertész Albert.

— **Nagybeteg képviselő.** Élénk érdeklődést és részvétet keltett az elmúlt napokban városzerte az a hír, hogy népszerű képviselőnk, Solymossy Endre súlyosan beteg. A husvétii szünidőre alig érkezett haza körünkbe, kinzó betegség döntötte ágyba. Az ünnepeket betegen töltötte. Hanem most már — jóleső megnyugvásunkra szolgál, hírül adhatni — állapota állandóan javul, ugyannyira, hogy néhány nap múlva, valószínűleg a szobát is elhagyhatja. Ugron Ákos főispán tegnap délkor látogatást tett a képviselőnél.

— **Magyarország és a konzulok.** A magyar és osztrák monarchia külügyi képviselői jelentéseikben — a megszokott osztrák sablon szerint — állandóan eltűntették, beolvastották eddig hazánk önálló államiségát.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a közös külügyminiszternél állandóan kifogást tett a közjogilag helytelen kifejezések ellen; mindig rámutatva az egyes kitételek közjogilag sérelmes voltára. A kitartó és következetes eljárásnak meg lett az eredménye. Aehrenthal Lexa Alajos báró külügyminiszter újabb körrendeletet bocsátott ki az összes konzuli hivatalokhoz, hozzáfűzte ama közjogilag helytelen kifejezéseknek összeállítását, amelyek az utóbbi évek jelentéseiben előfordultak és ezek helyébe mindenütt a **Kossuth** Ferenc kereskedelemügyi miniszter által kívánt helyes közjogi kitételeket jelölte meg.

— **A műszaki tanácsos szabadságon.** Szobotka Rezső kir. műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke a napokban néhány heti szabadságra megy. Távolléte alatt hivatalában — a kereskedelmi miniszter rendelkezése folytán — Leichter Gyula kir. főmérnök fogja helyettesíteni. Szobotka ezt a körülményt a közigazgatási bizottság szerdai ülésén is bejelentette.

— **Házasság.** Gonda Henrik dr. a Magyar Tudósító szerkesztője e hó 21-én délután 3 órakor tartja esküvőjét Strasser Ilonkával Inámpusztán.

— **Hegymegi Kiss Pál dr** főispáni titkár teljesen fölgyógyulva, városunkba visszaérkezett és állását elfoglalta.

— **Megbízás.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök az 1909. évi V. t. c. 8—10. §-ai értelmében szervezendő vármegyei és városi földadó bizottságok mellé, a 9-ik szakasz szerint kirendelendő előadói teendőkkel Udvarhely- és Csikvármegyék részére Repeczky Ferenc pénzügyi segédtitkár, kataszteri helyszínelési becső-biztoszt bizta meg.

— **Színház.** Április 11-ikén és 12-én, az ünnep első és második napján két-két előadás is volt, megszokott vasárnapi közönséggel, a színház összes tagjainak fellépésével. A Gépiro kisasszony, Felhő Klári és a Tatárjárás ismert régebbi darabok. A negyedik, a Drótnélküli táviró francia bohózat, mulattató és boszantó — boszantóan sablonos — ötletekkel és helyzetekkel vegyes. Nagyobb érdeklődést kelt az április 13-ikán színrekerült „Tulsó partról”. Három egyfelvonásos színmű. Mindenik egy problémát boncol. Az élére állított helyzetek és a gépszerűen mozgó alakok is a problema kedvéért vannak. Hanem a problémák elég érdekesek, megoldásuk csattanós. Az első a legkevésbé; azt bizonyítja, hogy némelykor egy pincér is lehet olyan előkelő, mint egy született gróf. A második darab azt bizonyítja, hogy a második darab azt bizonyítja, hogy a haláltól való iszonyattal szemben semmivé rogyik minden fitogtatott „erkölcsei erő”. A harmadik egyfelvonásos arról tárgyal, hogy vajjon egy halálra elkészült embernek, aki már vagyonát is szétszította, szabad-e az életbe visszatérnie. Szerepeik megalkotása folytán dicséretet érdemelnek: Nagy Sándor, Kondráth Ilona,

Áldori, Győző és Lévy Berta. Szerdán az „Erdészleány” — könnyed és kellemes zenéjű operette — került színre Hidy Irénnel, Dénes Ellával, Áldorival, Nagy Sándorral és Lévy Bertával a főbb szerepekben.

— **A székely kamara ülése.** A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara Maros-Vásárhelyt, hivatalos helyiségében ma (csütörtökön) d. u. 3 órakor *teljes ülést* tart. Az ülésnek tizennyolc pontból álló tárgysorozata van s ezek közül a hetedik a kamarai székház ügyében való jelentés. Vajjon mit jelentenek? Bejelentik-e, hogy a Székelyföld összes vármegyéinek érdekelt közönsége — Maros-Vásárhely kivételével — nem helyeselheti a kamarai háznak Maros-Vásárhelyen való felépíthetését? Alig hisszük! Ami ipari és kereskedelmi kamarai képviselőink, valamint más vármegyebeliek is — valószínűleg a nagy távolság miatt — állandóan itthon, otthon ülnek és rendesen nincsenek ott a „*teljes ülések*”-eken... Így óhajtsáink azért sem igen *teljesül*-nek. E helyett inkább *teljesület*-len maradnak...

— **Változások a postaügynökségnél.** A kolozsvári posta- és táviratigazgatóságnak a vármegye közigazgatási bizottságához intézett átirata szerint Bözdüjfalu az erdőszentgyörgyi postahivatalhoz visszacsatoltatott. Az alsósófalvi postaügynökség területe pedig kétfelé osztatik s a második székhely Felsősófalván lesz.

— **Vármegyei Gazdasági Egyletünk közgyűlése** Ugron Ákos főispán, egyesületi elnök vezetése alatt kedden délelőtt a tagok élénk érdeklődése mellett folyt le. Hlatky Miklós titkár gondosan megszerkesztett kiválóan tartalmas jelentését egyhangulag tudomásul vették s ki nyomatását és a tagoknak való szétküldését elhatározták. A jelentést lapunk közelebbi számában fogjuk közölni. Az egyesület alelnökének Sebessy János dr alispánt, választmányi tagoknak pedig Orbán János bárót és Soó István birtokost választották meg. Jeddy Tamás indítványára elhatározták, hogy az erdélyrészi (székelyföldi) kirendeltséget átiratlag felkérjük, hogy a tervbe vett nagyobb beruházásoknál jövőre az egyesület választmányának véleményét is hallgassa meg, sőt annak helyi ismereteit a sikeresebb működés érdekében vegye igénybe és azzal karöltve dolgozzék. Másfelől pedig felkérjük, hogy a Dorner-féle javított ekén kívül, esetleg más alkalmas ekék beszerzését is támogatni sziveskedjék.

— **Rokkant- és Nyugdíj-Egyleti közgyűlés.** A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíj-Egyletének székelyudvarhelyi 138-ik fiókpénztára évi rendes közgyűlését kedden délután a polgári kör helyiségében Betegh Pál elnök vezetésével tartotta meg. A tartalmas megnyitó után tudomásul vették a választmány jelentését, melyet szintén az elnök ismertetett nagyobb vonásokban. Majd a központ bizalmat keltő, fényes eredményeket és minden irányban előhaladást tanúsító évi jelentését fogadták el. Ezután pedig a tisztújítás következett. Az elnöki tisztet, ismételt felkérések

és a központ kiválóan hangsúlyozott óhajtsáira, Betegh Pál újabb három évre elfogadta. Melléje alelnököknek Blájer Balázs áll. tanító és Duka András adóhivatali segéd egyhangulag megválasztották. Titkár B. Nagy Ferenc anyakönyvvezető-helyettes, pénztárnok Benedek Géza cipész-mester, ellenőrök Biró István, Keszer János és Laiber Dénes lettek. Végül a választmányt új tagokkal kiegészítvén, újra megválasztották. A központi küldöttek gyűlésébe Soly-mossy Endre orsz. képviselő, fiókpénztári védnököt kéri fel a helyi fiók képviselőt.

— **Vissza a székely viselethez.** A „Székely-Udvarhely” mult számában említettük a nagygalambfalvi székely asszonyok és leányok varrótanfolyamát, melyet vasárnap (e hó 18-án) tényleg kiállítás és műsorral egybekötött kosaras táncestélylyel fognak maradandóbb emléküvé tenni. A tiszta jövedelmet egy alap létesítésére fordítják, amelynek kamatait a kézimunkában legjobb iskolai növendékek nyerik el az évvégi vizsgák idején. A kiállítás vasárnap délután 2-től 6 óráig tart és a mulatság este 8 órakor kezdődik 40 filléres és 1 koronás belépési díjakkal.

— **A székely juhturógyár r.-t.** igazgatósága Ugron Ákos főispán elnökletével ülést tartott, a melyen az évi rendes közgyűlés tárgyait készítette elő.

— **A gyümölcsfa tenyésztése.** A Magyar Földhitelintézet a hazai gyümölcsfa-tenyésztésnek községi faiskolák útján való előmozdítása céljából az idén is egy 600 koronás, két 400 koronás és tizennyolc 200 koronás díjat tűz ki olyan tanítók jutalmazására, a kik faiskolát kezelnek és a fatenyésztés terén szembetűnő sikert tudnak fölmutatni. A pályázatra kérvényeket május 15-ig kell beadni az illetékes kir. tanfelügyelőséghez, amely kérvényeket véleményes jelentéssel fölterjeszti a földmívelésügyi miniszterhez.

— **A korcsmából hazamenet.** Dakó Antal földmives Tibód községben, husvét másodnapján este a korcsmából hazafelé tartott. Utközben egyik régi haragosa megtámadta és bicskájával igen súlyos sebeket ejtett rajta. Dakót a helybeli közkórházban ápolják.

— **Az első juhvásár** Székelyudvarhely városban folyó hó 10, 11. és 12-én folyt le élénk érdeklődés mellett. Vevő több is lehetett volna, de a nemes tanács hirdetés-izonyban szenved s így a vásárról csak azok tudhattak, akik engedélyezéskor előjegyzésbe vették. Ilyenek azonban kevesen voltak.

Szoptató anyák

tejük hatását csak növelik és gazdagítják a SCOTT-féle Emulsio használat által.

Kimerültség megszűnik,

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét a — halászt — kérjük figyelembe venni.

a csecsemő rózsásabbá, vidámabbá és pajzánabbá válik, mint valaha volt. Az anyaságnak bármily válságos percében a

Scott-féle Emulsio

erőt kölcsönöz, bátorít s emellett kellemes ízű és könnyen emészthető.

Nyáron is legjobb eredménnyel adagolható.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f

Kapható minden gyógytárban.

Ne vegyen addig épület fedéséhez anyagot, míg

a lugosi fedélcserép

utólérhetetlen *előnyeit* nem ismeri. Egy négyzetméter fedéshez 15 db szükséges. Csinos és tartósságban páratlan. Főraktár: **Fekete Benő** építkezési vállalkozónál Székelyudvarhelyt. Vidéki megkeresésekre levélben válaszol.

Vizsgai iráslapok

legjobb papíron és legszebb kivitelben

BETEGH PÁL

könyv-, papír-, író- és rajzszer-áruházában kaphatók Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca o 31. szám alatt. o

Levélpapíros különlegesség:

20 darab 20 fillér

Firtos Están

fehér finom levélpapíros és belül színes boríték. — 20 db 20 f.

MEGHIVÓ.

A Székely Juhturógyár és Hízalda Részvénytársaság által

1909. évi április 25-én d. e. 11 órakor Székelyudvarhelyen, az „Agrár takarékpénztár” fiókinézetének gyűléstermében (Kossuth-utca 34. sz.) tartandó

I. évi rendes közgyűlésére,

miután az 1909. évi február 7-iki közgyűlést a helybeli kir. törvényszék 1101—1909. polg. sz. végzésével megsemmisítette.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a zárszámadások bemutatása.
2. Nyereség felosztása.
3. Az igazgatóság- és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.
4. Lemondott igazgatósági tagok törlése.
5. 4 igazgatósági tag és a felügyelő-bizottság megválasztása.
6. Cégjegyzők kijelölése.

Figyelmeztetés! A közgyűlésen csak azon t. részvényesek vehetnek részt és gyakorolhatják szavazati jogaikat, akik részvényeiket a közgyűlés megnyitása előtt az „Agrár takarékpénztár r.” székelyudvarhelyi fiókinézetének pénztáránál letétbe helyezték. Székelyudvarhely, 1909. április hó 14-én.

Az igazgatóság.

ORBÁN NAGY ÉS TAMÁS

Elismert szilárd és elegáns készítményű női, uri és gyermek-cipők. Olcsó szabott árak. Képes árjegyzéket [díjtalanul] küldenek.

elsőrangu cipőraktára Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 12. sz.

Valódi Kobrak-cipők gyári raktára.

**Mindenkinek érde-
kében áll** látni és megtudni, hogy Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 43. szám alatt mily dúsan felszerelt **uj butorraktárt** rendeztek be Balásy Mihály és Balázs Károly butorraktárosok. Nagy választék van ott: modern, világos, faragott, szeccsiós és közönséges háló-, ebédlő-, iroda- és szalonberendezésekben. Külön is kaphatók: íróasztalok, szekrények, mosdók és bármely szükséges butorok, borszék-ek, különböző hajlitott, valamint hintaszék-ek, divánok, ugyszintén minden e szakmába tartozó cikkek és esztergályos áruk. A helyben nem készült butorokat **elsőrangú gyárhoz** és **hirneves termelőktől** szerzik be, ami lehetővé teszi, hogy minden egyes tőlük vásárolt butor darabért **egy évi jótállást** vállalnak. Ezt a garanciát más butorraktáros nem vállalja. **Kárpitos munkákat, szalon garnitúrát** és régiéknak újra való behuzását, átalakítását kiváló szakértelemmel teljesítik.

Szőlőoltvány!

Régi szőlők hiányaink pótlására 2 éves gyökerű száza	20 K
Gyökeres fásoltvány ezre	180 K
" szépséghibával "	90 K
" zöldsoltvány "	160 K
Sima " " "	90 K
Gyökeres riparia portalis vastag	52 K
" 2 éves " "	40 K
Sima riparia portalis " "	18 K
" vékony " "	8 K
Gyökeres hazai nemes vessző	30 K
Sima " " "	10 K

40 legjobb fajban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. — Árjegyzék ingyen. Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása.

Borárak:

Gyöngyösi siller	Hl.	32 K
Visontai " "	"	36 K
Gyöngyösi fehér asztali	"	34 K
" pécseánye	"	38 K
Visontai Rizling	"	44 K
" Muskotály	"	70 K
" vörös bikavör	"	70 K

Székely I. József
Gyöngyös,
Szent Urbán templom.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi fogyasztási és értékesítő szövetkezet felszámolásban cég felszámoló bizottsága közbirre teszi, hogy a szövetkezet 1909 évi január 10. és 24-én tartott közgyűlésén a feloszlást elhatározta.

A keresk. törvény 249. § 2 ik bekezdése értelmében a szövetkezet felszámoló bizottsága felhívja tehát a szövetkezet hitelezőit, hogy követeléseiket ezen hirdetmény harmad szori közzétételétől számítandó hat hó alatt a szövetkezettel szemben érvényesítsék.

Székelyudvarhely, 1909 április 8.

A felszámoló bizottság.

MIERT

nem előfizetöje Ön is

AZ ÜZLET

cimü szaklapnak? Mert nem ismeri, mert nem tudja, hogy ez a legjobb magyar kereskedelmi szaklap. Két korona csak egy negyedévre e lapnak előfizetési díja.

Aki e csekély összeget „AZ ÜZLET”-re rászánja, az jó üzletet csinált. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, V., Sas-u. 12. sz.

Kitünő főzött

E
C
E
T

ECET

nagyban és kicsinyben, állandóan előnyös árak mellett kapható

Csia Balázs

ecetgyárában Székelyudvarhelyt, Petöfi-utca (ezelőtt Cigány-utca) 22. szám alatt.

!!! jó minőségű honi gyártmány!!!

Bélyegzők megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállíttatnak **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Kiadó butorozott szoba. Egy szép szoba butorozva kiadó Székelyudvarhelyt, Bem-utca 10. szám alatt.

BORI!

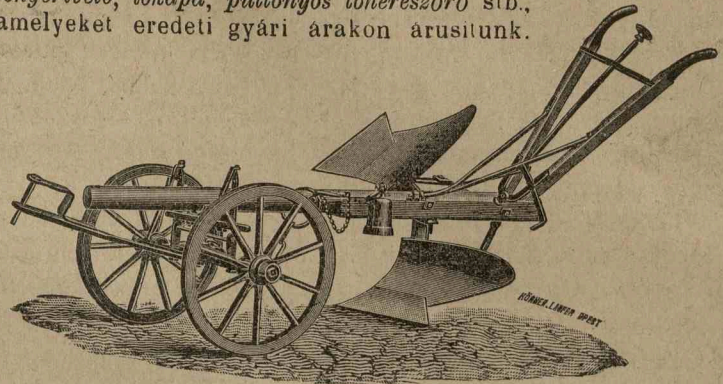
Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Kühne-féle gépek kizárólagos képviselője.

A melyen tisztelt gazdaközönség saját érdekében cselekszik, ha próbát tesz a rövid idő alatt annyira elterjedt, kitünően bevált **Dorner-féle javított ikerváltó ekével**, ezen ekék különösen könnyű, szép és gyors munkájuk által általános kedveltségnek örvendenek.

Ezen ekekből állandóan nagyobb mennyiség van raktáron, épp úgy minden egyéb gazdasági gépekből nevezetesen *tengerivető, lókapu, puttonyos lóhereszóró* stb., amelyeket eredeti gyári árakon árusítunk.

Felhívjuk továbbá b. figyelmüket elismert kitünő minőségű **hordó és palack borainkra**, ugyszintén *fajtisztá ve tömögvaínkra*, nevezetesen *duppai szab, baltacim, répa, lóhere* stb., melyeket a legjutányosabb árak és pontos kiszolgálás mellett árusítunk

Kérjük jöndulatú támogatásaikat.

Legmelyebb tisztelettel

Magyar gazdák értékesítő szövetkezete.

Kalmár Zs. és Társa kizárólagos képviselője.

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, szines és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel. levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok.

u. m. községi, körjegyzői, szolgabirósági, végrehajtói, ügyvédi, lelkeszi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és j u t á n y o s á r o n való elkészítésére. Ajánlja továbbá

k ö n y v k ö t é s z e t é t

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélirótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, disztollszárak. Ironok, fekete, szines és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, szines kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, szines, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hangoló-sípok és o. r. n. á. k. Monogramok fehérnemű és levélpapirjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és néveliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beiró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató-deszkák, olaj-s zfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyeg szögek, kapcsok stb

Postatakarékpénztári chekk- és clearing számla 44,156.

Nyomatott Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt 1909.